

STRATEGI FÖR SVERIGES UTVECKLINGSSAMARBETE FÖR GLOBAL JÄMSTÄLLDHET OCH KVINNORS OCH FLICKORS RÄTTIGHETER 2018–2022

INRIKTNING

Målet för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklings-samarbetet ska ta sin utgångspunkt i principerna om bistånds- och utvecklingseffektivitet liksom i de nya internationella överenskommelser som det internationella samfundet enades om under 2015: Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda och klimatavtalet från Paris.

Svenskt utvecklingssamarbete inom ramen för denna strategi ska bidra till global jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Strategin gäller perioden 2018–2022 och omfattar sammantaget 1 000 miljoner kronor.

Jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt är en förutsättning för att genomföra Agenda 2030 och uppfylla de globala målen, men är också ett mål i sig (mål 5).

Verksamheten inom denna strategi ska bidra till följande mål:

Jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

1. Stärkta globala och regionala förutsättningar att genomföra och stärka det globala normativa ramverket för jämställdhet och alla kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.
2. Stärkta globala och regionala förutsättningar att verka mot diskriminering och könsstereotypa normer och attityder.
3. Stärkt global och regional kapacitet att verka mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor.
4. Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer, feministiska rörelser och kvinnliga människorättsförsvarare att verka oberoende och bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.
5. Ökad trygghet och säkerhet för aktörer och organisationer som verkar för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.
6. Ökad tillgång till och användande av könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning.
7. Stärkt metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete.

* Insatser inom ramen för denna strategi finansieras i enlighet med villkor för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet anslagsposten 34 eller motsvarande anslagspost i regleringsbrev avseende Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) för respektive verksamhetsår.



KONTEXT

EN RÄTTVIS OCH HÅLLBAR global utveckling är beroende av att det råder jämställdhet mellan kvinnor, män, flickor och pojkar. Det globala normativa ramverket för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna omfattar bland annat FN-konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW), deklARATIONERNA och handlingsplanerna från FN:s kvinno-konferens respektive befolkningskonferens och uppföljande konferenser, samt FN:s säkerhetsråds-resolution 1325 och efterföljande resolutioner. Antagandet av Agenda 2030 innebär en systematisk ambitionshöjning genom en tydlig integrering av jämställdhet i hela hållbarhetsagendan. Principen om att inte lämna någon utanför (leave no one behind) sätter de fattigaste, mest marginaliserade och uteslutna människorna, inte minst kvinnor och flickor och hbtqi-personer, i fokus och tydliggör vikten av att beakta att olika samverkande maktstrukturer och former av diskriminering.

DEN SENASTE TIDEN HAR INNEBURIT bakslag för det globala arbetet med jämställdhet och kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Globala normativa ramverk och internationella åtaganden om jämställdhet och mänskliga rättigheter ifrågasätts allt oftare, inte minst när det gäller sexuella och reproduktiva rättigheter. Ett krympande demokratiskt utrymme, tillsammans med bristande finansiering, begränsar kvinnorättsorganisationers möjligheter att agera oberoende och därmed att bidra till samhällsutvecklingen. Kvinnorättsorganisationer är centrala aktörer för att driva på genomförandet av globala normativa ramverk och för att nå ut till de allra fattigaste och mest utsatta och marginaliserade kvinnorna och flickorna.

KVINNORS OCH FLICKORS TILGÅNG till ekonomisk och politisk makt och inflytande är en fortsatt stor utmaning och diskriminerande lagstiftning kvarstår i många länder. Brist på ekonomiska rättigheter och resurser, inte minst vad gäller ägande och arvsrätt till t.ex. mark och annan egendom, begränsar utvecklingen. Mycket återstår vad gäller kvinnors och flickors tillgång till och rättigheter på den formella arbetsmarknaden och ansvar för det obetalda arbetet, liksom tillgång till utbildning av god kvalitet och möjligheter att slutföra studier. Könsstereotypa normer undergräver kvinnors och flickors egenmakt och aktörskap på sociala, ekonomiska och politiska områden. Destruktiva och könsstereotypa sociala normer och värderingar om kvinnors och flickors, mäns och pojkars roll och ställning hindrar jämställdhet och motverkar en hållbar utveckling. Mäns och pojkars engagemang och ansvar för jämställdhet är centralt, inte minst vad gäller förändringar av sociala normer och förebyggande av könsrelaterat våld.

KÖNSRELATERAT VÅLD är ett allvarligt hinder för kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Könsrelaterat våld, vilket innefattar våld i nära relationer, sexuellt våld, människohandel för sexuella ändamål, utnyttjande i prostitution samt skadliga sedvänjor som barnäktenskap och tidiga och påtvingade äktenskap, hedersrelaterat våld och förtryck och kvinnlig könsstympning, är ett globalt problem som får allvarliga konsekvenser för individer och som får effekter på hela samhällen. Konflikt- och postkonfliktsituationer präglas ofta av könsrelaterat våld, och kvinnors möjlighet att delta i fredsprocesser är ofta begränsad. Det är i detta sammanhang viktigt att stödja



och lyfta fram kvinnors och flickors aktörsroll för att driva på förändringar i samhället.

Ökad tillgång till, och användande av, könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning är grundläggande för att förstå och belysa kvinnors och flickors situation i olika kontexter. Forskning och analys bidrar till att utveckla normativa och rättsliga ramverk och är nödvändigt för ett evidensbaserat påverkansarbete. Statistik och forskning är också avgörande för att utveckla metoder och arbetssätt, till exempel vad gäller jämställdhetsintegrering och -budgetering, samt en förutsättning för genomförandet och uppföljningen av Agenda 2030. Samtidigt är kapaciteten att definiera, samla in, analysera och rapportera statistik och annan information begränsad på alla nivåer.

SVERIGE ÄR EN LEDANDE GLOBAL AKTÖR vad gäller jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Sverige har ett mervärde i kraft av en hög trovärdighet och ett långvarigt engagemang, inte minst i rättighetsfrågor som inte i tillräcklig utsträckning lyfts fram av andra aktörer i det internationella samarbetet.

I arbetet för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna behövs långsiktigt engagemang, flexibilitet och kreativitet. Sverige behöver fortsätta arbetet med att bygga och fördjupa såväl breda nätverk som strategiska samarbeten för bättre samverkan samt hållbara resultat.

VERKSAMHET

SVERIGES UTVECKLINGSSAMARBETE ska ta sin utgångspunkt i och präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet innebär att de mänskliga rättigheterna och demokrati ska ses som grundläggande för utveckling. Ett sådant förhållningssätt innebär ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer och grupper före varje insats. Detta så att människor, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter. Fattiga människors perspektiv på utveckling innebär att fattiga kvinnors, mäns och barns situation, behov, förutsättningar och prioriteringar ska vara utgångspunkten för fattigdomsbekämpning och för främjandet av en rättvis och hållbar utveckling.

DET SVENSKA UTVECKLINGSSAMARBETET ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart liksom jämställt. Grundvalen för utvecklingssamarbetet är en helhetssyn på människors och samhällens utmaningar, behov och förutsättningar. Den bärande principen är att ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och processer ska förstås och hanteras i ett integrerat sammanhang. Jämställdhet, kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter är ett mål i sig såväl som en förutsättning och ett medel för en hållbar global utveckling. Våld och väpnad konflikt är ett av de största hindren för ekonomisk och social utveckling och utvecklingssamarbetet är en viktig del i det konfliktförebyggande arbetet. Ett miljö- och klimatperspektiv, ett jämställdhetsperspektiv liksom ett konfliktperspektiv ska därför systematiskt integreras i det svenska utvecklingssamarbetet. De internationellt överenskomna principerna för utvecklingseffektivitet ska tillämpas. Jämställdhetsarbete förhindras av väpnad konflikt, humanitära kriser och klimatförändringarna. Kvinnors och flickors aktörskap i bland annat freds-



processer och i det globala miljö- och klimatarbetet är centralt, samt vad gäller hållbar naturresurs-hantering och tryggad livsmedelsförsörjning. Det är i detta sammanhang viktigt att stödja och lyfta fram kvinnors och flickors aktörsroll för att driva på förändringar i samhället.

VERKSAMHET INOM DENNA STRATEGI ska stärka globala och regionala aktörer som arbetar för jämställdhet och kvinnor och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna samt bidra till förutsättningar för samordning och samverkan mellan olika aktörer. Att centrala förändringsaktörer som kvinnorrättsorganisationer och andra organisationer som arbetar med jämställdhet kan ha en oberoende roll och inflytande är en förutsättning för att uppnå jämställdhet och ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Verksamheten ska stödja globalt och regionalt arbete med utveckling av metoder, könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning vilket även är en viktig förutsättning för genomförandet av Agenda 2030. För att bedriva ett rättighetsbaserat jämställdhetsarbete och ett evidensbaserat påverkansarbete, finns ett behov av att fortsätta utveckla metoder, inte minst vad gäller jämställdhetsintegrering inom utvecklingssamarbetet.

Verksamhetens inriktning utgör utgångspunkt för val av samarbetspartner och samarbetsformer. Ett brett och transformativt jämställdhetsarbete involverar en bredd av aktörer. Förutom kvinnorrättsorganisationer, feministiska rörelser och andra organisationer som arbetar med jämställdhet kan andra aktörer, som till exempel akademiska institutioner, trossamfund, kulturlivets aktörer, fackföreningar och näringsliv, engageras och inkluderas i dialoger och samarbeten för jämställdhet. Män och pojkar som aktörer för jämställdhet är särskilt relevant i genomförandet. Katalytisk och innovativ verksamhet ska beaktas.

DEN SVENSKA RESURSBASEN, inklusive svenska erfarenheter, kompetenser och nätverk inom olika samhällssektorer, ska beaktas i genomförandet (när detta är relevant).

För att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna krävs framsteg inom samtliga områden inom jämställdhetsagendan. Verksamhet ska komplettera och söka synergier med redan pågående arbete med jämställdhetsintegrering och verksamhet för jämställdhet inom allt svenskt utvecklingssamarbete, men inte ersätta denna pågående verksamhet.

I GENOMFÖRANDET SKA ett globalt mervärde prioriteras, men verksamhet som kan hänföras till en enskild region kan också förekomma. Verksamhet på global och regional nivå som länkar ihop arbetet med den bredare normativa agendan på nationell och lokal nivå ger förutsättningar till ett helhetsperspektiv, komplementaritet och samverkan. Stöd via multilaterala organisationer, s.k. multi-bi, ska vara förenligt med svenska prioriteringar och förhållningssätt i samarbetet med de multilaterala organisationerna. De internationellt överenskomna principerna för bistånds- och utvecklingseffektivitet ska tillämpas. Sida ska säkerställa att det finns en helhetssyn på det samlade svenska stödet inom det tematiska området i genomförandet. Strategin ska följas upp enligt de principer och processer som anges i regeringens riktlinjer för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

